

Eduskunnalle tiedottaminen / Neuvostoraportti / Ulkoasiainneuvosto Brysselissä 23.6.2025

Kokous

Ulkoasioiden ministerineuvosto 23.6.2025

Ulkoasiainneuvosto 23.6.2025: Venäjän hyökkäys Ukrainaun, Kiina, Lähi-itä, ajankohtaiset aiheet: Georgia

Venäjän hyökkäyssodan osalta Ukrainan ulkoministeri (UMI) Sybiha piti tärkeänä saavuttaa konkreettisia tuloksia loppuviikon Eurooppa-neuvostosta ml. jäsenyysprosessista ja tukea pitkäaikaiselle tulitauolle. Myös ministereiden sisäisessä keskustelussa EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja ja komission varapuheenjohtaja (KEVPJ) Kallas nosti esiin vahvaa tukea Ukrainalle, ensimmäisen neuvotteluklusterin avaamista, sotilaallista tukea, pakotteita sekä outreachia tulitauon osalta etenkin kehittyvien talouksien BRICS-maihin. Jäsenmaat korostivat, että huomion tulee säilyä Ukrainassa Lähi-idän tilanteesta huolimatta ja 18. pakotepaketti tulee hyväksyä mahdollisimman pian. Jäsenmaat korostivat myös tarvetta edetä jäsenyysprosessissa ja antoivat tukea Venäjän hybridiuhkien torjumiseen keskittyvän EU-strategian toimeenpanolle. Kuultiin tiedustelukatsaus INTCEN:ltä Venäjän hybridiuhista.

Ministereiden lounaskeskustelun aiheena Kiina ja Euroopan turvallisuus. Iranista käytiin aamiaiskeskustelu rajoitetussa formaatissa. EU-Israel-assosiaatiosopimuksen ihmisoikeusvelvoitteiden noudattamisesta käytiin pitkä keskustelu. EUH:n arvion mukaan on viitteitä siitä, että Israel rikkoisi sopimuksen ihmisoikeusvelvoitteita. Kallas informoi Israelia arvion tuloksista ja asiaan palataan seuraavassa ulkoasiainneuvoston kokouksessa.

Ajankohtaisena aiheena keskusteltiin Georgiasta. Kallas peräänkuulutti EU-pakotteita Georgian viranomaisille, kansallisten maahantulokieltojen asettamista, vahvempaa ja koordinoitua viestintää EU:n vastaista disinformaatiota vastaan sekä toimia viisumisuspendointimekanismiin liittyen.

1. Venäjän hyökkäys Ukrainaun

Ukrainan ulkoministeri Sybiha nosti esiin välittömien toimien tarpeen erityisesti pakotteissa. Sybiha odotti Eurooppa-neuvostosta vahvaa viestiä niin pakotteissa, EU-jäsenyysprosessissa kuin ukrainalaistuotteiden tuonnissa EU-markkinoille. Lisäksi olisi varmistettava, ettei Lähi-idän tilanne rapauta EU:n yhtenäisyyttä. Sybiha katsoi, että toimia venäläisen öljyn tuontimaita kuten Kiinaa ja Intiaa vastaan tulee lisätä. Lisäksi Sybiha kävi läpi Ukrainan ajankohtaisimpia lisätuen tarpeita ja totesi, että Venäjän rakentavasta suhtautumisesta mahdolliseen tulitaukoon tai rauhanneuvotteluihin ei ole edelleenkään mitään merkkejä.

EU:n sisäisen keskustelun alussa KEVPJ Kallas totesi, että viimeaikainen eskalointi ja Putinin lausunnot Ukrainan kuulumisesta Venäjälle osoittavat, että Venäjän tavoitteet eivät ole muuttuneet. Kallasin

mukaan Eurooppa-neuvostosta tarvitaan tuki Ukrainan EU-jäsenyysprosessille ja ensimmäisen neuvotteluklusterin avaamiselle.

Kallas kävi läpi EU:n Ukrainalle osoittamien turvallisuussitoumusten ja sotilaallisen tuen tilannetta. Kallas kävi läpi myös keinoja Venäjän hybriditoimintaan tehokkaammaksi puuttumiseksi.

Komissaari Kos kävi puheenvuorossaan läpi EU:n kokonaistukea Ukrainalle (noin 150 mrd euroa) sekä tulevia maksatuksia Ukraina-tukivälineestä ja G7-lainasta. Kos viittasi myös Ukrainan elpymiskonferenssiin Roomassa 10.–11.7., jossa keskeistä on Ukrainan yksityissektorin tuen vahvistaminen myös nopeutetun EU-integraation edistämiseksi. Kos muistutti, että Venäjän hybridiuhkien torjumiseen keskittyvän EU-strategian toimeenpanossa eteneminen on keskeistä.

Jäsenmaiden pöytäkierröksellä pidettiin tärkeänä, että Ukraina säilyy ykkösprioriteettina Lähi-idän eskaloituneesta tilanteesta huolimatta. Todettiin erittäin tärkeänä saavuttaa välitön ja ehdoton tulitauko. Jäsenmaat muistuttivat Ukrainan tukemisen jatkamisesta sekä paineen lisäämisestä Venäjää vastaan. Ukrainan EU-jäsenyysprosessissa edistyminen nostettiin useassa puheenvuorossa esille. Ukrainan sotilaallisen tuen osalta todettiin tarve jatkaa vahvaa tukea, etenkin ilmatorjuntaan. Pakotteiden osalta annettiin laajaa tukea 18. pakotepaketin pikaiselle hyväksymiselle. Hybriditoimien osalta annettiin laajaa tukea Venäjän hybridiuhkien torjumiseen keskittyvälle EU-strategialle, jonka pikainen toimeenpano on avainasemassa.

Suomen puheenvuorossa todettiin vahva tuki 18. pakotepaketin nopealle hyväksymiselle. Suomi esitti tukensa ajatukselle pakotteista ukrainalaislasten pakkosiirroista vastuussa olevia kohtaan, hybridistrategian nopealle toimeenpanolle sekä Ukrainan EU-jäsenyyden ensimmäisen neuvotteluklusterin avaamiselle.

2. Kiina ja Euroopan turvallisuus

Vain ministerien kesken käydyn lounaskeskustelun aiheena oli Kiina ja Euroopan turvallisuus.

3. Lähi-idän tilanne, ml. Libya

3.1. Israel-Iran

Kallas oli kutsunut EU:n ulkoministerit aamiaistapaamiseen keskustelemaan Iranin tilanteesta Israelin ja Yhdysvaltojen viikonlopun iskujen jälkeen. Vain ministerien kesken käytyyn keskusteluun osallistui 18 jäsenmaata ministeritasolla, ml. Suomi.

Kallas totesi jäsenmaiden jakavan yhteisen näkemyksen siitä, ettei voida sallia Iranin hankkia ydinasetta. Hän ilmaisi huolensa konfliktin alueellisesta laajenemisesta ja muistutti Iranin ja Venäjän sotilaallisesta yhteistyöstä ja Venäjän hybridioperaatioista. Hän piti tärkeänä, että Yhdysvaltojen ja Iranin neuvottelut saisivat jatkoa.

3.2. Gaza

Kallas antoi katsauksen EU:n ja Israelin assosiaatiosopimuksen 2. artiklaan liittyvään tarkasteluun, jonka mukaan "on viitteitä siitä, että Israel rikkoisi EU:n ja Israelin välisen assosiaatiosopimuksen 2. artiklan mukaisia ihmisoikeusvelvoitteitaan". Humanitaarisen tilanteen parantamiseksi voidaan Kallaksen mukaan edetä kahta raidetta: 1. Keskustelujen jatkaminen Israelin kanssa edellyttäen konkreettisia toimia Gazan humanitaarisen tilanteen parantamiseksi sekä toiminnan muuttaminen Länsirannalla. 2. EUH valmistelee yhdessä komission kanssa toimenpide-ehdotuksia, ellei tilanne parane. Lisäksi Kallas kertoi, että EU:n rajavalvonnan avustusoperaatio Rafahin rajanylityspaikalla (EUBAM Rafah) ja palestiinalaisalueilla toteutettavaa EU:n poliisioperaatio (EUPOL COPPS) saavat jatkoa.

Keskustelussa suuri osa jäsenmaista ml. Suomi tuki Kallasin esittämää etenemistapaa art.2-tarkastelun osalta ja EU:n mahdollisiin jatkotoimiin palaamista heinäkuun ulkoasiainneuvostossa. Keskusteluyhteyden säilyttämistä Israelin kanssa pidettiin tärkeänä.

3.3. Pakotteet

Kallas kertasi Eurooppa-neuvoston tehtäväannon ulkoasiainneuvostolle asettaa pakotteita sekä Hamasin jäseniä että väkivaltaisia siirtokuntalaisia vastaan. Lisäksi Kallas mainitsi aloitteen esittää pakotteita Israelin hallituksen niitä ministereitä vastaan, jotka tukevat laittomien siirtokuntien perustamista ja vastustavat kahden valtion mallia.

Keskustelussa useat jäsenmaat ml. Suomi osoittivat tukea lisäpakotelistausten asettamisessa etene-
miseksi, mutta asiasta ei ollut yksimielisyyttä.

3.4. Libya

Kallas totesi Libyan tilanteen olevan huolestuttava ja tiedusteli jäsenmaiden näkemyksiä, miten EU voisi tukea YK:n pääsihteerin erityisedustaja Tettehiä. Komissaari Suica totesi, että komissio tukee Libyan jälleenrakennusta ja tulee käymään keskusteluja sekä läntisen että itäisen Libyan toimijoiden kanssa.

4. Ajankohtaiset aiheet: Georgia

KEVPJ Kallas totesi Georgian edelleen huonontuneen tilanteen; kansalaisjärjestöjä, oppositiojohtajia ja riippumatonta mediaa painostetaan, ja kansalaisten sananvapaus sosiaalisessa mediassa on uhattuna. Keskusteltiin EU:n toimintavaihtoehtoista asian suhteen.

Suomen edustajat

Ulkoministeri Valtonen, virkahenkilövaltuuskunta